

ПРИКАЗИ

Његослав Јовић¹

ПРИКАЗ

Доц. др Матеј Савић
ДИПЛОМАТСКО – КОНЗУЛАРНО ПРАВО И
МЕЂУНАРОДНО-ПРАВНИ ПОРЕДАК - развојни пут
међудржавних односа

(ППГД „Комесграфика“ д.о.о. Бања Лука, 2016, стр. 285)

Монографија *Дипломатско-конзуларно право и међународноправни поредак - развојни пут међудржавних односа* аутора доц. др Матеја Савића представља модерно штиво потребно правницима и политиколозима који се баве дипломатским и конзуларним правом, дипломатијом, дипломатским односима, али и међународним правом уопште. Ова монографија, је такође од великог значаја и за практичаре који се баве пословима у области регионалног представљања, али и за дипломате, службенике који су ангажовани у раду институција за представљање државе у иностранству.

Доц. др Матеј Савић је рођен 1984. године у Бањој Луци. Дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци, гдје је уједно и магистрирао и докторирао. Своју академску каријеру је почео 2011. године на Факултету политичких наука Универзитета у Бањој Луци као асистент – сарадник, затим виши асистент, а данас је доцент. Предаје наставне предмете Међународно право, Дипломатско и конзуларно право, Основе права и Основе међународног права. Објавио је више од двадесет научних чланака и монографију *Дипломатско-конзуларно право и међународноправни поредак*. Био је сарадник у Одбору за уставна питања и секретар Одбора за здравство, рад и социјалну политику у Народној скупштини Републике Српске до 2011. године.

Монографија је поред Умјесто предговора (стр. 7), подијељена на десет поглавља, а последије њих се налази Аррендиx: Дипломатски појмовник (стр. 259-267), Библиографија (стр. 269-281) и Биљешка о аутору (стр. 283-285).

У првом поглављу монографије (стр. 9-19), насловљеном „I Појам дипломатско-конзуларног права“ аутор појашњава претходно одређење дипломатско-конзуларног права и значење појма дипломатије. Аутор анализира

¹ Виши асистент на Правном факултет Универзитета у Бањој Луци, njegoslav.jovic@pf.unibl.org

дипломатско-конзуларно право, најприје из теоријскоправног угла, а затим и са позитивноправног аспекта – конвенцијски. Аутор истиче да „дипломатско-конзуларно право садржи правила међународног права која се тичу односа у међународној заједници, прије свега односа између држава и међународних организација као и односа између самих међународних организација и унутар њих“. Значење дипломатија се данас схвата као синоним за више различитих дисциплина. Оно обједињује активности дјеловања државе у домену спољне политике и у оквиру међународних односа и међународног права.

У другом поглављу монографије (стр. 21-32), насловљеном „II Појам међународног правног поретка“ аутор појашњава претходно одређење међународног правног поретка и појам система права и област међународног права. Аутор истиче да међународни правни поредак обухвата све норме међународног права, односе и понашање у оквиру међународне заједнице, те опште вриједности које је човјечанство, у цијелости, до данас изградило. Он наглашава да међународни правни поредак представља свеукупност међународног живота, чији главни актери су државе и међународне организације, а крајњи адресати појединци. У наставку, аутор дефинише систем уопште, а који представља логичну сређену непротиврјечну цјелину многобројних појава које припадају одређеној грани знања. Закључно, аутор даје структуралну дефиницију правног система, а који конституишу правне норме, правне институције (институти), правне гране и правне области.

У трећем поглављу монографије (стр. 33-61), насловљеном „III Међународно право и дипломатско-конзуларно право“ аутор анализира појам међународног права, однос између међународног и унутрашњег (државног) права, подјелу међународног права на међународно јавно право, међународно приватно право и међународно пословно (трговинско) право. У овој глави аутор посебно анализира однос између дипломатско-конзуларног права и међународног јавног права, као и однос дипломатско-конзуларног права и међународног приватног права и разматра питања правне природе дипломатско-конзуларног права, као и природу њихове генеричке повезаности.

У четвртном поглављу монографије (стр. 63-84), насловљеном „IV Историјски развој дипломатско-конзуларног права“ аутор анализира општа разматрања историје дипломатско-конзуларног права, историјски развој права посланства до XV вијека и историјски развој дипломатских мисија од XV вијека. У овом поглављу су посебно обрађена и теоријска питања држав-

ности, права представљања, имунитета и привилегија, екстериторијалности и др., посебно у погледу њихове историјске еволуције.

У петом поглављу монографије (стр. 85-116), насловљеном „V Кодификација дипломатско-конзуларног права“ аутор анализира појам и значај кодификације уопште, кодификацију међународног јавног права, Комисију Уједињених нација за међународно право, кодификацију дипломатско-конзуларног права, као и *corpus diplomaticus*. У овој глави аутор истиче да у *corpus diplomaticus* спадају: Бечка конвенција о дипломатским односима, Бечка конвенција о конзуларним односима, Њујоршка конвенција о специјалним мисијама, Конвенција о спречавању и кажњавању кривичних дјела против лица под међународном заштитом укључујући дипломате, Бечка конвенција о представљању држава у њиховим односима са међународним организацијама универзалног карактера, Конвенција о привилегијама и имунитетима специјализованих агенција ОУН и Конвенција о привилегијама и имунитетима Уједињених нација, позната као Генерална конвенција.

У шестом поглављу монографије (стр. 117-142), насловљеном „VI Извори дипломатско- конзуларног права“ аутор анализира појам извора права уопште и изворе дипломатско-конзуларног права. У оквиру извора дипломатско-конзуларног права посебно анализира обичајно право и формалне изворе дипломатско-конзуларног права и систематизује релевантне документе у контексту система међународног права.

У седмом поглављу монографије (стр. 143-226), насловљеном „VII Развојни пут међудржавних односа“ аутор анализира дипломатско-конзуларно право у XIX вијеку од Бечког конгреса преко Ахенског конгреса, Париског конгреса до Хашке конференције. Такође, у овој глави анализира и модерно дипломатско-конзуларно право од Бечке конвенције о дипломатским односима, Бечке конвенције о конзуларним односима, Бечке конвенције о уговорном праву, Њујоршке конвенције о специјалним мисијама, Бечке конвенције о представљању држава у њиховим односима са међународним организацијама и организацијама универзалног карактера, Генералне конвенције о привилегијама и имунитетима ОУН-а, Конвенције о привилегијама и имунитетима специјализованих агенција ОУН-а, Конвенција о спречавању и кажњавању кривичних дјела против лица под међународном заштитом укључујући дипломатске представнике, до Међународне конвенције против узимања талаца. Аутор сваку од ових конвенција пажљиво анализира дајући своје лично мишљење о значају истих у контексту развоја дипломатско-конзуларног права и актуелног одржавања дипломатских односа и обављања конзуларних послова. Ово поглавље књиге има посебан

значај за дипломате и практичаре који су ангажовани у институцијама за представљање државе у иностранству.

У осмом поглављу монографије (стр. 227-240), насловљеном „Дипломатско-конзуларно право у оквиру Савјета Европе“ аутор анализира међународне регионалне организације и дипломатско-конзуларно право, документе Савјета Европе као изворе дипломатско-конзуларног права од којих посебно истиче Општи споразум о привилегијама и имунитетима Савјета Европе, Протокол уз Општи споразум о привилегијама и имунитетима Савјета Европе који је усвојен 1952. године, Шести протокол уз Општи споразум о привилегијама и имунитетима Савјета Европе и Европску конвенцију о конзуларним функцијама.

У деветом поглављу монографије (стр. 241-247), насловљеном „Остали извори дипломатско-конзуларног права“ аутор анализира унутрашње акте и једностране акте држава, праксу Међународног суда правде у Хагу и двостране уговоре.

У десетом поглављу монографије (стр. 249-257), насловљеном „Закључна разматрања“ аутор се синтетички осврће на претходна поглавља монографије и даје своје закључке о најважнијим питањима која су објашњена у монографији.

Иза десетог поглавља се налази Appendix: Дипломатски појмовник (стр. 259-267) гдје се налазе најважнији појмови из области дипломатско-конзуларног права, а који нису наведени азбучним редом, већ су сложени по сродности и значају, а како би читаоцима претрага и логичко поимање били олакшани.

Библиографија (стр. 269-281) је подјељена у три групе. У првој групи су абecedним и азбучним редом (у зависности од језика извора) наведени уџбеници, монографије и чланци иностраних аутора, а затим истом хронологијом и аутори са простора бивше Југославије. У другој групи су хронолошки сложени документи и други извори, а у трећој групи су наведене интернет адресе.

На крају монографије се налази кратка биљешка о аутору (стр. 283-285).

На монографију је видљив траг оставио магистарски рад аутора Матеја Савића који је под називом „Дипломатско – конзуларно право у систему права уопште“ одбрањен на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци 2011. године. Свакако то овој монографији додатно даје на значају, јер је то доказ да се аутор континуирано и темељно, већ дужи низ година бави научним изучавањем дипломатско-конзуларног права.

Монографија по својој структури подсећа на уџбеник, а надам се да ће аутор приликом израде другог издања отићи и корак даље и додатно допу-

нити ову монографију те ићи у смјеру издавања уџбеника дипломатско-конзуларног права, прије свега зато што ова монографија посједује изузетан квалитет и уџбенички потенцијал, али и из разлога што је уџбеник из ове области права Универзитету у Бањој Луци итекако потребан.

Монографија „Дипломатско-конзуларно право и међународноправни поредак - развојни пут међудржавних односа“ аутора доц. др Матеја Савића је прије свега квалитетно, изванредно систематизовано и, свакако неопходно „штиво“ не само студентима правних и политичких наука, већ и правницима практичарима који се баве дипломатским односима уопште. Тежину истом дају и имена рецензента. То су академик проф. др Витомир Поповић, проф. др Весна Казазић и проф. др Љиљана Мијовић који представљају најрелевантнија имена из области међународног права на овим просторима и који одлично познају проблематику дипломатског и конзуларног права.

